Рік III Львів, 1. вересня 1929. Porto zapłacone ryczałtem. Ч. 36.

ПРАВДА

ІЛЮСТРОВАНИЙ ЧАСОПИС

Виходить що тижня.
Адреса Редакції і Адм.
„ПРАВДА"
Львів, вул. Кльоновича ч. 8. II. пов.
Телефон 4—48.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю: Річно 10 зол. Піврічно 5 зол. Чвертьрічно 2 зол. 50 сот. Місячно 1 зол.
За кордоном: Річно 2 амер. доляри або їх рівновартість.
Поодиноке число коштує 20 сот.

Конґрес національннх меншостей у Женеві

Вже від кількох літ відбувається щорічно конґрес національних меньшостей. На цих конґресах Українці з Польщі брали спершу участь тільки як гості, що прислухувалися нарадам, та від торік беруть участь уже, як звичайні члени. Цього року поїхали на цей зїзд у Женеву посли УНДО-ня д-р Д. Левицький і Д. Паліїв, від москвофілів із Галичини Юрчакевич, а від Москалів із Волині Серебряніков. В конґресі беруть участь Німці з чужих держав, Жиди, Москалі, Мадяри, Катальонці, Шведи, Болгаре, Словінці, Чехи й Хорвати з ріжних держав. Не беруть участи Поляки й Білоруси.

——o——

ПОЖАР НАФТИ В РОМУНІЇ

В осередку ромунського нафтового промислу Морені скаженів великанський пожар. Згасили вогонь в одному місці, вибухав знов у сусідніх джерелах. Страти доходять до міліонів левів. На образку бачимо стовпи диму й полумя, що добувається з нафтових джерел.

Велика залізнича катастрофа

В неділю 25. ц. м. рано поспішний поїзд Париж—Варшава невподалік місцевости Буїр під Кольонією виколіївся. Льокомотиву й сім возів викинуло зі шин. 8 людей (чутки кажуть 12) вбитих, ранених 30. Причина, що поїзд їхав за скоро місцем, де направляли шлях. Лікарі перевели на місці ампутацію рук і ніг ранених, та кажуть, що богато ранених не видержить ран. Між вбитими є надкондуктор, що вів поїзд, машиніст і паляч.

Німці готовляться до нового лету

Новий велитенський гидроплян літак, що може осідати на воді, п. н. „Ромар" відбув оноді пробний лет понед пятьма країнами: Німеччиною, Голяндією, Анґлією, Швайцарією й Данією. 1700 кільометрів пролетів в 11 год. і 20 хвилинах, себто летів на годину 150 км. Вже небаром цей гідроплян полетить за океан, а потім буде він уже постійно літати туди.

Церква й ліві партії

За часів першої революції, яка була у Франції потворилися в парляменті ріжні партії. Ці партії були часто противні собі. Одні хотіли цілковитої зміни в державі, другі ні. Звичайно ті, що хотіли цілковитої зміни збиралися по лівому боці, а ті, що тих змін не хотіли збиралися по правому боці. Ще могли бути і інші струї і тії збиралися в середині т. зв. центр. Від часів революції бачимо партії в усіх державах. Завсіди однак ті партії, які хотіли цілковитої зміни збиралися в салі обрад по лівій стороні. Їх називають лівицею, лівими партіями. Тих партій може бути більша скількість, можуть вони ріжнитися поміж собою і ріжно називатися, та разом вони мають спільну назву лівих партій. Тим лівим партіям, хоч вони тепер мають у всіх парляментах велику силу, католицька Церква не сприяє, виступає проти них і не попирає їх. Чому? На се відповімо тут.

Самі ліві партії вияснюють собі цю недостачу прихильности Церкви для них в ріжний спосіб. І так кажуть вони: Церква не дбає про убогих, лиш служить богатим; Церква боїться світла, лиш хоче нарід удержувати в темноті для власного матеріяльного інтересу; Церква хоче мати власть і тому служить тим, що спротивляються поступови; спинює всякий поступ, щоби удержати свої маєтки. Так пояснюють собі ліві партії і ще гірше се, що Церква їм не сприяє.

Як несправедливе таке посуджування Церкви бачимо з того, що по перше Церква складається з великого числа людей т. зн. епископів і священників. Трудно припустити, щоби всіх їх уважати через половину щубравцями, людьми зіпсутими, а через половину матолками т. зн. нездаючи собі справи з того, що зле роблять. Дальше, що Церква тримає з убогими про це засвідчують шпиталі і приюти, де обслуговують монахині й монахи. Коли знов ходить про власть і маєтки, то голий розбою не боїться, так само і Церква не боїться втрати того чого не має. Бож яку власть має Церква: чи має військо, міністрів, податки, шкільництво, чи може трясе соймом? А коли ходить про маєтки то й тут злуда. Бачиться не многі богатші парохії й монастирі, а не хочеться заглянути до інших численнійших, де з певностю не хотілобся працювати тим, котрим сіллю в оці маєтки Церкви.

Якаж отже правдива причина того, що Церква не сприяє лівим партіям? Є дві до сего причини. Одна ця, що

ліві партії роблять не добре т. зн. в невідповідний спосіб, а друга, що роблять багато зла т. зн. спроваджають багато нещасть. Ліві партії постановили собі боронити вбогих перед богатими. Річ сама в собі добра. Можна її робити в дусі спокою, любови і згоди, та можна її робити і так, як це власне роблять ті партії — з ненавистю. Преса їх т. зн. часописи переповнені обидами, прозвищами і отвертими клеветами, віча назнаменовані насильним юдженням і підбурюванням. Можна й страйк і реформу аґрарну перевести спокійно, узгляднюючи те, що другій стороні зовсім не мило зі свого уступати, а зате буде усунена ненависть.

Друга причина для якої Церква не сприяє лівим партіям це злі й переворотні річи, яких на жаль безліч роблять ті партії. Всіх цих річей вичисляти не будемо, а лиш про дві згадаємо. Ліві партії стараються усунути в своїх членів віру в Бога. В своїх письмах постійно поборюють вони релігію. Друге се є те, що вибирають собі злих провідників.

Політика сама в собі не зла річ. Вона потрібна. Се є управа цілим краєм. Та тим більше тут потреба розваги і Божої помочі. Самим буренням не зробиться нічого доброго, як не направиться годинника, цим, що його сильно будемо потрясати.

Ось причини, чому Церква виступає й мусить виступати проти лівих партій.

Приєднуйте нових передплатників!

Зі світа

Не повезло більшовикам із Америкою.

Члени російсько-американської торговельної палати в Ню-Йорку, в повороті з Радянщини заявили, що те, що вони там бачили, пересвідчило їх, що признання Радянщини Америкою не може тепер входити в рахунок. Із 42 членів делеґації, тільки один заявився за признання Радянщини. Більшість американських делеґатів набрала пересвідчення, що більшовики головно в політиці хотіли їм сипати піском в очі. Дуже прикре враження зробив на них штучно влаштовуваний серед населення, настрій проти Китайців. Це саме скріпило в них пересвідчення, що признання Радянщини булоб передчасне. Радянське правительство більше — кажуть вони — капіталістичне тай імперіялістичне, як Америка, Анґлія або Франція, коли йде про його власні домагання. Комуністичні засади висувають тоді, коли ставлять домагання до своїх підданих. Все що показували на Радянщині американській делеґації було здебільша влаштовуване щоб їх заблахманити.

Велика залізнича катастрофа.

Поспішний поїзд Прага—Триєст зударився з особовим поїздом недалеко місцевости Ляйцірн. В часі катастрофи згинуло 5 людей, а 30 потерпіло важкі рани. Причиною катастофи було хибне наставлення зворотниці.

Жертви забурень у Єрусалимі.

Часописи подають із Єрусалиму, що загальна скількість жертв у сутичках така: 21 вбитих і 12 ранених Жидів та 16 ранених Арабів. Положення дальше напружене.

Бухарін у відставці.

Виконний комітет Комінтерну затвердив внесення на звільнення Бухаріна з його уряду, бо він не вірить в упадок капіталістичного ладу й вибух революції.

Загроза перевороту в Австрії.

Один із визначних провідників „Гаймвери“ (селянська орґанізація) заявив, що ця організація в осени влаштує в околицях Відня й у самому Відні походи й демонстрації. Думають влаштувати в Відні перегляд усіх союзів „Гаймвери“. Цей перегляд згромадить біля 30 тисяч людей. „Гаймвера“ в осени хоче довести до зміни конституції в Австрії.

Наради в Газі.

В Газі все ще не можуть порозумітися. Голяндські часописи пустили були чутку, що Мек Донелд приїде в Гаґу та, що наради вестимуться передусім нал положенням, що витворилося в останніх днях у Газі. Та анґлійська делеґація заперечує цю чутку. Один із членів делеґації заявив, що колиб Мек Донелд і прибув то тільки на це, щоб підперти становище, яке зайняв Сновден.

Друга чутка, що затрівожила всіх, була про намір Бріяна зараз їхати в Париж. Та пізніше всі вспокоїлися, коли довідалися, що він не поїхав, тільки вислав одного з членів делеґації.

Наради над Сновденовою нотою ще не покінчилися. З цього, що на нараді є Німці, здогадуються, що радять над тим, чи Німеччина не моглаб зробити фінансові уступки.

Загалом наради йдуть як по груді.

ІВАН ВАЗОВ.

Дідусь Осип бачить...

Коли згадаємо наших батьків, дідів, свояків, що перенеслися на той світ перед освободженням нашої рідної країни, заки засяло перед їх очима любе проміння свободи, часто приходить нам на думку, яке булоб їх зчудування й радість, колиб якимось чудом збудилися з вічного сну в своїх могилах, вийшли відтіля на білий світ і глянули кругом себе. Якби одурманило їх це все, незнане, неправдоподібне в житті, що окружалоб їх і в чому чулисьб вони чужі!

Однак вони не воскреснуть, ті нещасні рідні нам душі, щоби порадуватися чарами волі, що на них ми нашими очима глядимо байдуже, а яких вони не догадувалися в майбуйніших своїх мріях...

Ні! вони не воскреснуть. Ніхто з нас ще не воскрес!

Та був один, що помер був на передодні війни за висвободження й воскрес — ні — однак міг зазнати подиву воскресшого, бачив освободжену Болгарію, не зазнавши розчарувань нас живих. що бачимо...

Був це вісімдесять-чотиро-літний старець, дідусь Осип.

Жив він у верховинському сільці, що складалося з кільканадцяти хат, що містилися в затишньому ярі Старої Планини, понад Іскерською Клісурою.

Цей дідусь Осип, проста, однак бистроумна людина, провів важке життя раба, з усіми його тягарами, страхіттями й безнадійностями, мав нещастя, що в шістьдесятому четвертому році життя втратив зір нагло в родинному гнізді, саме перед вибухом російсько-турецької війни.

Остав у живих, та вмер за життя для світа з невгасимим тайним бажанням, щоб бачити „болгарське“ — так називав він свобідну Болгарію.

В його душі жили картини з чорного минулого. В його старій та черствій памяти филювали цілі рої спогадів із рабського життя, спогади страшні, лихі. В думках бачив ясно це, що оглядав колись своїми очима. В темряві, що окружала його, ясно представлялися йому червоні фези, турбани, батоги, дикі Турки з хижими лицями, одна довга рабська ніч, без просвітку радости й надії, у ній родився й у ній помер.

*

До цеї недоступної тоді балканської пустині слабо тільки доходив гомін війни. Війна сливе скінчилася й навіть не далася відчути відгуком громів, в недоступній Іскерській Клісурі.

Болгарія стала свобідна.

І дідусь Осип став свобідний — сказали йому це тоді.

Та він був сліпий. не бачив цеї свободи, ні не міг відчути її в чомунебудь.

Волю висказували йому слова:

— Нема вже Турків.

І він відчував, що їх уже нема.

Та він бажав бачити „болгарське“, щоб натішитися цим.

У своїх простих співселян, у їх розмовах, у їх думках, у журбах щоденного життя, не відчував він нічого надзвичайно нового. Все ці самі люде, ці самі пристрасти, ненависти й горе, як і перше. Він чув цей самий шум і свари в коршмі, ці самі сільські сплетні, ці самі боротьби з потребами й із природою в цьому відданеному від світа куті.

— Деж „болгарське“? — питав він зчудований, сидячи в тіни зелених, кривих дубів, глядячи мрійно, без життя в простір.

Колиб у нього зір, то полинувби гень орлом, щоби побачити, як виглядає новий світ.

— Вжеж то теперечки требаб мені очей! — думав собі з горем.

Бачити Болгарію свобідною це була його невідступна думка. Ця думка закривала в нього всі інші: шум життя що окружало його, лишав його байдужим, не брав у ньому участи - все в ньому було так маловарте, так нікчемне й таке буденне! Боявся вмерти заки зрозуміє, що це воно „болгарське“,

Сновденська нота.

В згаданій ноті Сновден домагається нового означення предложень, що на них погодилися делеґації чотирьох держав вірителів, щоб так підвисшити річні рати для Анґлії, бо дотеперішні предложення вважає недостаточними.

Перерізаний пилою.

На паровому тартаку в Міколові на Гор. Шлеську на очах кільканацяти робітників 16-літний ученик Іван Мацейчик у невиясненний спосіб попався під вістря головної пили, яка перерізала його на половину. Склалося це так швидко, що ніхто не міг дати йому помочі. Один із робітників із перестраху зімлів.

Бунт Монголів і різня Китайців.

З Шангаю доносять, що в китайській Монголії збунтувалися племена, котрі хочуть вибороти собі независимість від Китаю. В одній з місцевостей Монголи вирізали всіх Китайців в числі 160 людей.

Китайці замовляють воєнні кораблі

Китайське правительство веде переговори з англійськими корабельними товариствами в справі будови воєнних кораблів на суму 1 міліон долярів. Крім цього подають з Харбіна, що китайські військові власти покінчили укріплювання східно-китайської границі. На великому просторі викопано окопи, заложено кількасот підземних мін, вибудовано вовчі доли і позиції для тяжкої артилерії.

Згорів у розтопленій сталі.

В часі робіт у залізній гуті в Вітен б. Бохум у Німеччині наповнений розтопленою сталлю котел перевернувся й уся сталь вилилася на двох ливників Арндта та Штіка. Арндт згорів на місці так, що лишилася тільки горстка костей. Штіка тяжко попареного відвезли в шпиталь. Крім цього цілий ряд робітників потерпів важкі попарення.

Вмерлий збудився по 8 годинах.

На передмісті Луцька Красному в одному з домів занедужав на червінку ученик 4 кляси української ґімназії Василь Лебедюк, син склепаря. Лежав без познак життя й усі думали, що він помер. Батько пішов замовити домовину. Сусіди принесли цвіти, а товариші Василя вінки. Та по 8 годинах вечером „вмерлий“ збудився й зажадав чаю. Виявилося, що хлопець зі змучення попав у сильне омління.

Три льви втекли з цирку.

В Східній Прусії в місцевости Ґумбінен через необережність циркових дозорців утекло з цирку три льви й забігло до стайні в дворі. Щойно страшні рики худоби звернули загальну увагу. Рівночасно й у цирку завважали, що нема львів. З великим трудом удалося дозорцям вигнати з двора львів і завести в цирк, заки ще вспіли наробити шкоди.

Розторощився пасажирський літак.

Недалеко міста Елян біля Фульди в Німеччині дістався пасажирський літак у густу мряку й упав зі значної висоти на гористий терен. Керманич літака й двох подорожних згинули на місці, а дві подорожні важко поранило. Одна з них уже в дорозі в шпиталь померла.

Залізнича катастрофа б. Влоцлавка.

На 9. кільом. від Влоцлавка, на залізничому шляху Кутно-Влоцлавек зударився тягаровий поїзд, що йшов із Торуня з товаровим поїздом, що йшов із Кутна до Лодзі. Паровіз із нечуваною силою вдарив у кінцевий віз поїзду, що йшов до Лодзі. Сила удару була така, що розторощило 13 возів. Поважно ушкодило теж телеґрафічні проводи. Ранених чотирьох залізничників, а гальмівник Маврер помер у шпиталі в Кутні.

Повінь залила місто.

Наслідком злив, що навістили південну Сербію, залило частину міста Скопле. Багато мешканців, що їх повінь заскочила в сні, втратило життя. Сотки домів стоїть під водою.

Нечувана мандрівка грому.

В лодзькому воєвідстві біля міста Ляс-Колюмна склалася така сумна пригода з громом.

Побіч міста плине малий струмок широкий на півтора метра. З одного боку струмка поїв коні вояк, а з другого боку паслося стадо коров. В віддаленню 40 кроків від пасовища є загорода Івана Вуйціка.

Нараз мешканці загороди почули страшний гуркіт і завважали, що вояк, який поїв коні, перевернувся й із його тіла добувся стовп диму. В хвилину пізніш перекинулася одна з коров, а зараз за тим зайнялася покрівля хати в загороді. Поспішили на ратунок воякові та він був уже неживий. Грім поцілив його в чоло, пройшов всім тілом і спричинив смерть на місці та вийшов п'ятою лівої

а ще більше втратити розум зі старошів, заки пізнавби це щось чудове. Одного разу — в пятому році по освободженні — розійшлася чутка селом, що має прибути, хто там знає чого, начальник повіту.

Заворушилося всеньке село на цю вістку.

Сильніш забило тоді й бідне серце дідуся Осипа, розбуявіла в нього душа любо филюючим зворушенням, що його доси не зазнавав. Теперечки то дійсно побачить „болгарське“! А саме побачить цього начальника!

Розпитувався, щоб зрозуміти, що це за великий чоловік. Селяне, що більше розумілися, сказали йому, що начальник, це начеб каймакон, начеби баша.

— Та болгарський баша? — питає він задиханий від зворушення.

— Болгарський, якийжеби? — відповіли йому.

— Чи це наш? Болгарин? — питає знову зчудований.

— Ти бажавби, щоб він був Турком, дідусю Осипе — відповідають йому зі співчуттям селяне, що віддавна вже бачили й повітових начальників і інших більших людей у Враці, бо ще ніхто з ьих не був у Софії.

Та дідусь Осип не вдовоняється цею відповідю, він питає, як зодягнений начальник, як ходить, чи носить шаблю?

Відповідають йому:

— А вжеж, шаблю носить.

А він зітхає з радощів:

— Побачу його коли приїде — думає його стара голова, що все трясеться.

*

Прибув начальник і спинився в Денків.

Денкова хата була немов найкраща в селі, з поверхом, обмащена глиною, з віконцями, що з них одно навіть мало шиби, з вузкими східцями на зовні, село призначило її на прийняття великого гостя.

Подався й дідусь Осип ід Денковій хаті, застукав києм у плетені ворота й закликав:

— Денку, чи тутечки гість? Денко побачивши його, нахмарився.

— Тут, дідусю Осипе, чого тобі? Начальник змучений, дай йому теперечки спокій.

— Та ти скажи йому, щоб вийшов на хвилинку — говорить старець і постукує києм по подвірі, йдучи до східців, що вели на горище.

— Чого ти такий упертий? Кому й навіщо шукаєш начальника? — питає господар.

— Нікому, собі самому, от так... Скажи йому, що дідусь Осип, сліпий, хоче бачити його.

— Бачити його? — осміхається гірко Денко й каже: — побачиш його так, як свою пику в криниці.

Та старець напирається. Стукає вже по першому ступені східців києм. А стара його голова трясеться.

Господар пішов до начальника, щоб повідомити його, що один здитинілий і сліпий старець питає за ним.

— В якій справі? — питає начальник...

— Щоб вас побачити...

— Щоб мене побачити? Сліпий кажеш?

— Сліпий від пятьох, шістьох літ. — І оповідає йому, як дідусь Осип несподівано втратив зір, тоді саме, як „братчики“ прийшли.

— Був він доволі розсудлива й розумна людина — додав Денко — та так навістив його Бог і хто знає з якої причини... Тепер глядить, та не бачить... То так, начеб помер... Чому Бог не забере його? Добре, що лишив маєточок, — господарство, худібку, то й доглядадають його син і невістка. І добре доглядають.

— Це цікаве — подумав начальник. — Хай прийде. Ні, стрівай, сам вийду.

І вийшов у сіни східцями на долину.

Дідусь Осип по ході чобіт пізнав, що це він болгарський баша.

(Кінець буде).

——o——

ноги, розпоровши чобіт. Корову поцілив грім у живіт. Потім ударив у покрівлю дому, спричинив пожар і розбивши кухонку, що стояла в куті хати, зник у землі.

Пожар угасили, згоріла тільки частина покрівлі.

——o——

Криваві бої в Святій Землі

В Палестині ведуться дальше завзяті бої між Арабами й Жидами. Араби старалися напасти на жидівські дільниці в Єрусалимі, та поліція спинила їх. Вечером сутички повторилися, при чому згинуло трьох Арабів. На провінції в кількох місцевостях прийшло до битв. В часі кровавих боїв в Геброні згинуло 12 американських горожан, а 15 було ранених. Арабів згинуло 41. Жидівські часописи подають, що в Геброні згинуло 45 жидівських студентів, а 50 потерпіло рани. Араби вбили теж надрабіна Слонима та двох рабінів. Араби напали на жидівські кольонії в Галилеї коло Галяндії й коло Гайфи. В Тель Авів дійшло до кровавих сутичок, в яких поранено 13 людей.

В Єрусалимі влада припинила видавання всіх часописів. Редакцій і друкарень стереже поліція. Всі англійські горожани дістали від влади оружжа та стріливо. Жиди зорганізували в Єрусалимі жидівську самооборону, що поділилася на гуртки, які боронять поодиноких жидівських дільниць у Єрусалимі. Частина членів самооборони дістала оружжа й стріливо з державних маґазинів.

Правительство Палестини оповістило комунікат, що зроблено все, щоб запевнити лад і спокій у цілій країні. Заразом комунікат взиває все населення припинити ворожі виступи.

В Єрусалим прибув курінь англійського війська з єгипетського гарнізону в силі 600 мужа.

Англійські війська заатакували з літаків арабське село Ліста, що під Єрусалимом. Село обстрілювали скорострілами. Палестинське правительство повідомило музулманського муфтія, що робить його відповідальним за дальші неспокої. Також провідники арабських націоналістів одержали таку осторогу. Арабські шейки в поокиноких місцях теж дістали таке повідомлення.

Та ледви чи воно спинить ненависть між Жидами й Арабами.

150 забитих, 500 ранених.

„Нає Фрає Прессе" доносить з Єрусалиму, що боротьба між Жидами, а Арабами, яка тревае вже від кількох днів прибрала дуже криваві розміри. В Геброні замордували 50 Жидів 70 ранили. В тісних улицях Яффи велися зажерті бої, богато осіб убитих і ранених. В кольонії Мозза замордували Араби родину з 6 осіб. Війська було замало і не могли собі дати ради. Опісля напали Араби на Єрусалим. Велися завзяті бої, богато дільниць знищено, убитих Жидів було 50. Арабів мабуть ще більше.

В Єрусалимі відчувається брак поживи. Безперечною причиною цих кривавих подій це спір о т. зв. „Стіну плачу" (частина із руїн святині короля Саломона) глубша причина однак лежить в тім, що англійський уряд, під котрого протекторатом находиться Палестина, позволив поселитися в Палестині 600 тисячам Арабів, вигнаних з Геджасу. Найбільш кровавою була боротьба в Геброні, де на горі того імени була школа рабінів і талмудистів. Около 50 учеників цеї школи убито, а 30 ранено. Тимчасові обчислення подають, що Жидів було 150 убитих і 500 ранених, число ранених і убитих Арабів мабуть ще більше. Анґлія висилає до Палестини нові війська, щоби опанувати положення.

——o——

По 53 роках на волю

Йосиф Попрой, перебувши 53 роки в тюрмі в Черлестовт (Месечусетс) в півн. Америці, вийшов недавно з тюрми. Прямо з тюрми повезли його на тюремну ферму, призначену для тюремних виздоровців, щоб там прийшов до себе. В часі цього переїзду обвозили старця півтора години самоїздом. Самоїзд він уперше в життю бачив і не міг ним натішитися. Вперше побачив теж літаки, мотоциклі й тягарові самоїзди. Він просив, щоб спинити самоїзд, щоб міг цьому всему добре приглянутися. „То вже нема коней?" — питав він зачудований. Вперше теж побачив „хмародери" й не хотів вірити, що можуть бути такі високі будівлі. Очевидно за 53 роки, що їх він пересидів у тюрмі багато змінилося, багато людський розум придумав нового.

——o——

Радянщина країна нужди й голоду

Радянщина на передодні великого банкротства. А викликало те банкротство приміненння комуністичних засад у промислі, торгівлі, хліборобстві й загалом у господарському житті. Ці ділянки людського життя не видержують ніколи таких пробних дослідів.

Так говорять знавці економічного життя й ворожать уже скору катастрофу Радянщині. Чи воно справді вже буде скоро, не знати, бож землі Радянщини, колишня Росія здавна була загадкою, нібито лежать в Европі, та вони не Европа, радше Азія тай більші ще простори, як в Европі, має Радянщина в Азії. Тай сам російський нарід — він до кнута привик здавна.

Та якби воно не було, скорше, чи пізніше до катастрофи там мусить прийти.

Небезпеку комуністичної господарки прочув уже Лєнін і тому створив „нову економічну політику" („неп"). Удержуючи засади удержавлення заграничної торгівлі, промислу й хліборобства, Лєнін згодився на введення подекуди некомуністичних метод праці. В цій добі приватні підприємства розвивалися правильно, що було сіллю в оці найскрайніших комуністів. Під їх впливом радянська влада зірвала з методою поручуваною Лєніном і почала т. зв. націоналізацію, себто удержавлення промислу й торговлі. Коштувало це їх суми суменні. Вистане сказати, що за два останні роки видала радянська влада на цю націоналізацію близко два міліярди рублів у золоті. А що з цього вийшло? Цілковита недостача фабричних виробів!

Тепер приватна торговля на радянщині ледво клигає — і дальше постепенно, однак постійно зменьшується. Радянська держава не маючи підмоги з заграниці, не може фабрикувати виробів тільки, кільки потребує країна.

Виявилося, що дві формі: комуністична й приватна в господарській ділянці не можуть існувати побіч себе — та що комунізм не здатний на це, щоб заступити приватні методи.

Тільки колиб комуністи взялися безоглядно переводити свої теорії в життя, то комунізм мігби довше вдержатися. Та тут треба тямити, що як у чому є дуже сильний натиск, то й відпір кріпне.

Що на Радянщині переживають тепер дуже важку господарську скруту, свідчить про це дуже багато ярких фактів.

В Лєнінграді (Петербурзі) цілий ряд пекарень звинули, бо не стало муки. Що нема хліба видно також із цього, що завели картки на хліб, як було в нас у часі війни. Без карток не вільно купувати хліба. Не відноситься це тільки до військових та до високих радянських урядників. Ці останні купують потайки муку в державних пекарнях.

Про кошти комуністичного вирібництва свідчать небувало високі ціни виробів. І так пр. державні кравецькі заведення виробляють для робітників зимові плаші в ціні до 1700 зол. за один. Чи багато найдеться робітників, що їх стане на купно такого плаща?

В останньому часі до цілого ряду таких скрут прибула ще й паперова скрута. Папір ріжного роду зник зівсім. Комуністичні щоденники виходять зменшені. Щоб роздобути матеріялу на папір, влада приказала випорожнити всі архіви. (Значить багато важних документів пропаде), а заразом веліла збирати зужитий уже папір у всій державі. Цей папір із архівів і зужитий папір перероблять на новий папір. На якийсь час дасть це запас паперу, та не на довго. Та це ще не всі скрути! Одною з докучніщих недостача мешкань, викликана руїною домів, що їх не відновлювали від світової війни. Цілі ряди будинків стоять пусті, бо грозять заваленням. А населення тиснеться в тісноті та бруді.

Що не кажім — рай, тільки дуже-дуже на пекло схожий.

——o——

Від Редакції

Просимо адресувати до редакції тільки письма, що належать туди (статті, дописи і т. п.). Все інше, як пр. переписку в справі передплати, оповістки, оголошення в власному інтересі просимо адресувати до Адміністрації. Неправильна адреса, особливо, коли письмо прийде перед самим виходом числа, внеможливлює поміщення ще в час оповістки, бо редактор занятий при ломанні числа не має часу читати переписки.

КИТАЙ

Почалася радянсько-китайська війна, тож подамо тут дещо про Китай і китайський нарід.

Китайці — дуже старий культурний нарід і їх держава це одна з найстарших держав світа й одинока, що встоялася від самих початків до сьогодні. Багато, багато держав було й попадало, багато народів вимерло за той час, а Китайці живуть і їх держава стоїть. Правда, їх культура спинилася й уже не розвивається, та нарід це ще дужий, багато ще в ньому життєвих сил, ще він не вимирає, а розмножується щораз більше.

Довго, довго в Европі нічо не знали про Китай, хіба казки ходили про цю невідому, далеку країну й дивний нарід, а він той нарід жив своїм життям. Найдавніші часи, як у кожного народу, так і в Китайців, мітичні, себто про ті часи нема ніяких записок, нічого нема певного, тільки збереглися казки й народні перекази.

Історія Китаю зачинається з 2205 р. до Хр. Тоді настає там королівський рід (династія) Гія, яка панує до 1766 р. до Хр. Потім панували інші династії, одні панували довше, другі коротше. На двіста літ до Христа розпалася була китайська держава на три части й так було більше як чотириста літ. Аж у р. 280 по Хр. злучив цісар Ву Ті назад усі три часті в одну державу. Від десятого століття по Хр. стали нападати на Китай Монголи, вкінці монгольський хан Кублай (по китайськи Ші-цу) 1273 р. по Хр. підбив увесь Китай. Цю монгольську династію звалив в 1368 р. Чуюантчанґ, що дав початок династії Мінґ, яка панувала аж до 1644 р. По ній прийшла династія Манджу, що панувала аж до 1912 р., коли Китай проголошено республикою.

Довгі століття, як сказано, жив Китай зовсім відокремлений від світа, своїм власним життям. Щойно від 1522 р. по Хр. війшли вони в зносини з Португальцями, а від 1655 р. з Росією. Так почалися зносини Китаю з Европою. Ширилося там і християнство, хоч дуже поволи, головно ширили його там ісусівці (єзуїти). Та в роках 1746 до 1773 і в р. 1811 до 1815 були там страшні переслідування християн. В 1830 почалися спори Анґлії з Китаєм за опій (отруя з маку, якої в Китаю вживають так, як у нас тютюн), з чого прийшло до кількох воєн т. зв. опієвих, які покінчилися в 1861 р. Наслідком цих воєн було це, що Китай мусів отворити кілька пристаней для европейської торгівлі. Від цього часу европейські держави старалися щораз більше скріпити й поширити свої впливи в Китаю, використовуючи нерухливість і заскорузлість Китайців. В війні з Францією 1884-5 мусів Китай признати зверхність Франції над країною Аннам. Літом 1904 вибухла війна Китаю з Японією, що покінчилася нещасливо для Китаю, втратою кількох островів та впливу на Корею. Европейські держави опісля позахоплювали найважніші пристані. З цього само собою в Китаю повстало велике невдоволення й пробудження народньої свідомости. Як у 1908 р. помер цісар Чай Тієн, обняла владу його жінка, а реґентом став брат пок. цісаря Чун. Прийшли неспокої, повстання й 1912 р. проголошено Китай республикою й першим президентом став Юан-Чі-Кай, великий китайський патріот. В цьому самому році прийшло до до-

К. К. 29

Св. Апостол Павло

— Агрипо царю й усі мужі, що сидите тут із нами, гляньте на цього, що про нього велика скількість Жидів озвалася до мене в Єрусалимі з окликами, що його треба покарати смертю. Я став його питати й зрозумівши, що не зробив він нічого, за що заслугувавби на кару смерти, не послухав їх. І як він сам покликнувся до Августа, то я рішився післати його туди. Та не маю про нього нічого докладного писати імператорові. Тому саме й привів я його перед вас, а зокремаж перед тебе, царю Агрипо, щоб зробивши допит, мав що написати, бо немудро на мою думку посилати вязня й не назвати його вини.

Тоді Агрипа каже Павлові:

— Дозволяється тобі говорити за себе.

І Павло, простягнувши руку, відповів:

— Царю Агрипо! Вважаю себе щасливим, що маю відповідати сьогодні перед тобою й виснити все в чому винують мене Жиди. Вже хочби тому радий я, бо знаю, що ти свідомий жидівських звичаїв і знаєш їх науки. Тому благаю в тебе: вислухай мене терпеливо. Всі Жиди знають, яке було моє життя з малку від почину між моїм народом у Єрусалимі. Знають мене здавна (коли схочуть свідкувати) що жив я Фарисеєм по найвершенішій єресі нашої віри. А тепер стою перед судом за надію обітування, що її зробив Бог нашим предкам. Цего обітування дванацять наших поколінь сподіються дійти, служачи без перестанку день і ніч. За цю надію, царю Агрипо, винуватять мене Жиди. Що? Не вірним здається вам це, що Бог воскрешає мертвих? Мені справді теж спершу здавалося, що проти ймення Ісуса Назорея треба багато робити. І я робив це.

Тут голос Павла задріжав, а потім тихішим голосом оповідав він як переслідував християн і як під Дамаском явився йому Христос і велів йому стати слугою й свідком цього, що бачив і що Христос Господь обявив йому.

Всі з запертим віддихом слухали Павла, а він уже сильнішим голосом говорив дальше:

— Тому, царю Агрипо, не противився я небесному видінню, а найперше в Дамаску й у Єрусалимі та по всій Юдейській землі, а там і поганам проповідував я, щоб покаялися та навернулися до Бога й робили діла покаяння достойні. За це Жиди, схопивши мене в святині, хотіли вбити. Зазнавшиж помочі від Бога, стою я аж до сьогодні й свідкую малому й великому, не говорячи ніщо інше, тільки це, що голосили пророки, що має бути, й Мойсей. А саме, що мусить пострадати Христос, а будучи перший із воскресення мертвих, має голосити світло й вибраному народові й поганам.

Уважно слухали Павла й цар Ірод Агрипа й Фест тай усі, що були в салі.

А як скінчив говорити, сказав Фест грімким голосом:

— Дурієш, Павле! Великі науки приводять тебе до дурощів.

А павло йому:

— Не дурію я, вельможний Фесте! Говорю слова правди й розуму. Знає про це цар, що до нього промовляю свобідно. Я певний, що ніщо з цього про що я говорив, не заталося перед ним. Бож не в закутині ділося воно. Віриш, царю Агрипо, пророкам? Знаю, що віриш...

Тоді Агрипа Павлові:

— Трохи, трохи не перемовив ти мене стати Християнином!

Бажавби я від Бога, щоб чи скоріш, чи пізніш не тільки ти, а й усі, хто тут сьогодні слухає мене, стали такими, як я, крім отсих кайданів.

Тут Павло ворухнувся дужче й кайдани забрязкотіли дзвінко.

Як Павло сказав це, підвівся цар із сидіння, а за ним Вереника й Фест та всі, що сиділи з ними.

Всі вони відійшли на бік, розмовляли та нараджувалися.

Казав Ірод Агрипа:

говору з Росією щодо Монголії. Росія дістала торговельно-господарські права й співуправу манджурської залізниці, що за неї саме тепер Радянщина веде війну з Китаєм. В останніх роках прийшло там до міжусобиць. Начальники провінцій завели війну між собою. Ці міжусобиці сильно зруйнували весь Китай та ослабили його. І це саме хоче використати Радянщина й почати війну з Китаєм, щоб поширити свій вплив на Китай, а то й завести там більшовицький лад.

Китай обнимає середущу Азію й частину східньої Азії. Простори всі землі Китаю більше як на 8 мілiонів квадратових кільометрів, значить більше як сто разів тілько, що вся Галичина. На цих просторах живе народу понад 470 мілiонів, значить десять разів тільки, що є нас усіх Українців на всьому світі. Підсоння в Китаю таке, що в зимі велика студінь, а зате літо гаряче. Так Китайці привиклі до всякої зміни веремя й можуть працювати однаково і в зимно й у спеку.

Заселений тепер Китай дуже густо, тож нарід мусить дуже пильно працювати, щоб вижити. І справді Китайці дуже працьовиті, а притім невибагливі та видержливі на голод. Трохи пісного рижу й він переживе цим увесь день, хочби при якій важкій праці. А робітник Китаєць добрий — тому дуже їх не люблять білі робітники, бо годиться працювати за найнижчу ціну й не тільки, що забирає працю білим, та ще й обнижує заробітню плату.

Дуже гарно ходять Китайці коло поля. У них поле так оброблене, як у нас грядка тай родить за те гарно.

Зазначили ми в горі, що Китайці старий культурний нарід. Вони багато скоріше від Европейців винайшли письмо, компас, папір, друкування книжок і часописів, стрільний порох і виріб посудини з порцеляни. Найважніше, що вони вивозять за границю, це чай і шовк. Колись вони були одинокі доставці на ввесь світ цього товару й дуже берегли, щоб ні одно ні друге не дісталося поза Китай. Та не вберегли. Навчилися поза Китаєм і шовківницю годувати й чайні кущі позасаджували, де тільки підсоння на це позволяло. Тепер вони ще вивозять фасолю соя, що дуже поживна й її вже й у нас подекуди плекають. Мають вони й фабрики й копальні металів та камінного вугля.

Китайці, як сказано, дуже множаться й цим вони захопили Манджурію. Є їх багато також в Америці, та більше їх туди вже не пускають.

Столицею Китаю є Пекінґ, а найбільше місто це Шанґгай (має півтора мілiона населення). Інші важніші міста: Ганкав, Кантон, Гсінґан, Гсіянґтан, Ганчов, Тієнсін, Чунґкінґ, Сучу, Чанчу, Нанкінґ, Гонґконґ (в анґлійському посіданні), Мукден, Харбін і ін. Головні пристані: Гонґконґ, Шанґгай, Нанкінґ, Ганкав, Кіюкіянґ, Кантон.

Треба ще згадати славний китайський мур. Його побудували китайські цісарі в третьому столітті до Христа, щоб оборонитися перед нападами Монголів. Тягнеться на північній границі Китаю довгий більш як на два тисячі кільометрів, а 11 метрів високий. Тепер в части знищений і розібраний.

Китайська мова має самі односкладові слова. Слова ці не зміняються як у нас — значіння слів змінює тільки сильніший або слабший притиск і місце в реченню. Значить, слово звучить однаково, а вимовлю його з іншим притиском, а вже що іншого значить, так само коли його вимовлю на початку речення буде що іншого значити, а що іншого, коли в середині, або на кінці речення.

——о——

Зоря, що 1000 разів більша, як наше сонце

Недавно писали ми про зорі. Там згадували ми, що вчені астрономи разураз відкривають нові зорі та краще розслідюють знані вже давніше: вимірюють їх віддаль та стараються пізнати, з яких первнів вони збудовані.

Із розсліджених доси найбільші ледво вісім разів перевисшали наше сонце.

Та в р. 1922 американський астроном Плисбет відкрив у зірні „однорога" подвійну зорю, що її тіла треба зачислити до справжніх небесних великанів, бо вона в порівнанні з нашим сонцем має в собі 73 і 87 разів більше творива (матерії) як наше сонце.

Тепер в одному з найкраще випосажених американських обсерваторій (заведення з приладами до стеження за зорями), а саме в обсерваторії Єркеса невподалік Шикаґо, відкрили велитенську зорю, що супроти ньої наше сонце, хоча в дійсности дуже велике, справжній мізинчик. Ця зоря в зірні „Великої Собаки", що її астрономи означили числом 27, видна голим оком, має, як дослідили в цій обсерваторії — масу тисяч разів більшу від нашого сонця.

Як докладніші мірення виказали, ця зоря складається з чотирьох сонць — великанів — що кружать кругом себе. Ця дивна зоряна система (уклад) має блеск

— Справді, нічого такого, що заслуговувалоб на смерть не робить цей муж.

— Тай моя така думка. Знаєш, царю — на це Фест.

А Ірод Агрипа знов:

— Можна булоб його випустити, колиби був не відкликався до цісаря.

— А вжеж — притакнув Фест — мусить тепер їхати в Рим. Сам собі пошкодив, там знаєш, як тепер...

— З дощу під ринву — думаєш — на це Ірод Агрипа. — Я знов думаю, що Нерон не дуже буде заниматися якимось там ремісником. А Павло там, якби ні було матиме спокій перед жидівськими загорільцями.

— Може й твоя правда, царю — йому Фест.

А Ірод Агрипа:

— Колиж думаєш його висилати?

— А вже в цих днях! Вишлю його то й я матиму спокій перед цими, що напосілися на нього.

Тоді цар Ірод Агрипа виступив наперед тай до Павла:

— Поїдеш у Рим, до цісаря! Так як ти бажав собі. Там виправдуйся, як знаєш.

Павло на це:

— Поїду. В усьому воля Господа мойого. Видно, треба так...

Фест приказав:

— Відвести вязня в тюрму. Сторожа відвела Павла, а цар Ірод Агрипа з Веренікою подалися до виходу. За ними стали виходити всі, хто був у салі.

Дорогою, як сиділи в носилках розмовляли дальше про Павла.

— Це справді незвичайна людина, цей Павло! — говорив Ірод Агрипа. — Глядиш на нього, такий собі простий ремісник, а отворить уста відразу бачиш, що це високовчений і талановитий бесідник.

— Це зараз видно, що він високо освічений — замітив Фест — і мені чудно, що такий учений муж може з таким запалом говорити про віру в богів.

Ірод Агрипа поправив його:

— Не в богів, а в Бога — і додав — Тобі дивно, бо ти вже в ніщо не віриш. Ви освічені Римляне й Греки здавна вже говорите, що віра тільки для простого народу. Воно й не диво, бо вірити в рукотворних богів розумній людині таки годі.

— А ти віриш в одного Бога... Я бачиш думав, що грецька та римська освіта й у тебе забрала віру...

Іродові Агрипі видно не мила була, розмова з Римлянином про віру й він махнув тільки рукою та сказав:

— Даймо спокій такій балачці. Чиж не можемо говорити про щось інше. От краще скажи мені, чи ти вдоволений, що цісар прислав тебе тут.

— Я скажу правду, не дуже, але моя Друзила дуже рада.

— Це мене дивує — вмішалася — Вереника. — Я противно нудьгую в брата. Ще й як нудьгую! Чиж дивно! Ні Трахонітіс, ні Авранітіс, ні Батанея — це не Греція, ані не Рим. Ні в Астарот-Карнаїм, ні в Адразі, ні в Канаті, ні в Бострі не знайду я ні цих розривок, ні тої вигоди, що в Римі, або в Атенах. Я нераз говорю Агрипі: „Маєш такий вплив у Римі — то повинен ти постаратися, щоб дали тобі якесь більш культурне королівство".

На це Ірод Агрипа:

— Не журися, сестричко, не довго тобі в мене дівувати — вибереш собі, як схочеш судженого, що буде біля самого цісаря. Хоч знаєш тепер такі часи — ми тут можемо собі це сказати — що краще бути як найдальше від Риму. Цісар Нерон то не Октавіян, ані Тиберій, це — тут Ірод Агрипа несвідомо притишив голос — другий Каліґуля. Страшні річі оповідають про нього.

— Та бавляться в Римі, як ніде — вкинула Вереника — А це для мене найважніше.

На це Фест:

— Бавляться та не знають, чи вже на другий день не дістануть від цісаря приказу попращати „добровільно" цей світ.

Так розмовляючи доїхали до Фестової палати.

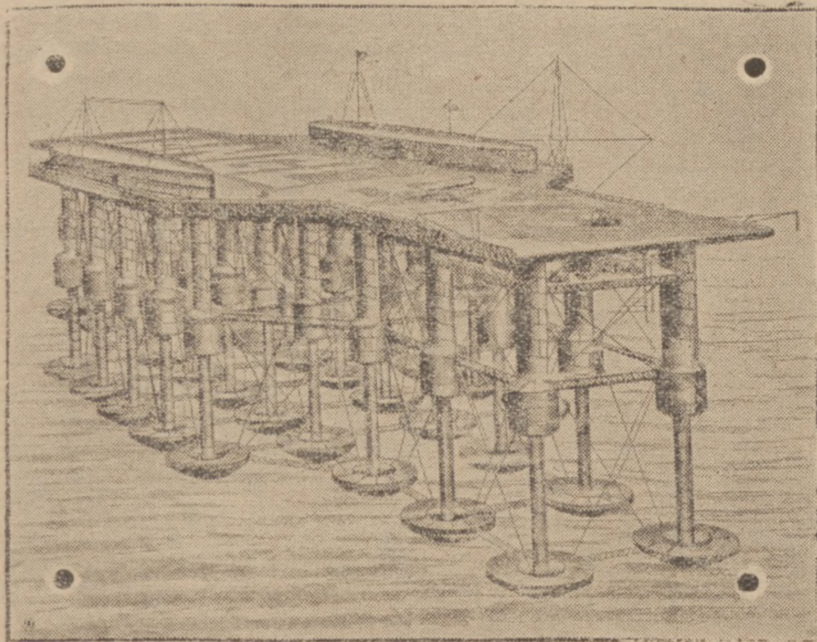
(Дальше буде.)

200.000 разів сильніший, як блеск напого сонця. І тільки тому, що ця зоря віддалена від нас на 11 тисяч літ світла*) вона представляється нам, як розмірно доволі слаба зірка. Та всеж таки бачимо ще її голим оком.

Як доси, треба цю зорю вважати найбільшою зорею на небі.

*) Рік світла це дорога, що її пробігає промінь світла в одньм році, рівняється $9^1/_2$ білионів кільометрів. Колиб ми хотіли знати на кілько кільометрів віддалена ця зоря, то треба помножити $9^1/_2$ біліонів 11 тисячами. Вийде таке число, що звичайній людині в голові тяжко поміститься.

ПЛАВАЮЧІ ОСТРОВИ ДО ОСІДАННЯ ЛІТАКІВ

В половині дороги між Ню Йорком і островами Бермудас викінчують уже плаваючий остров увесь із заліза, на якому могтимуть осідати літаки в часі лету між Европою й Америкою. На нашому образку бачимо цей острів. Він довгий на 1200 стіп, на 200 стіп широкий, а на 80 стіп вистає з моря. Коштує цей острів враз із готелем та рестораном півтора міліона долярів. Небаром побудують на Атлянтійському океані більше таких островів.

Цікава всячина

Часописи з пальмового листя.

Пальми це дерева з довгим і широким листям, що ростуть у теплих краях. Цим листям накривають собі люде, що живуть у теплих краях свої хати. А ось нещодавно в Баку, в Асербейджані, над Каспійським морем (Радянщина) відкрили виставу часописів. Цікава вона цим, що там зібрали навіть найпервісніші види часописів. Можна там бачити „часописи" що при їх помочі ріжні „дикі" племена розповсюднюють свої вісти. А в кінці велике пальмове листя, що на ньому мурини середущої Африки пересилають собі важні вісти.

Всі ці часописи походять зі 167 ріжних країн і писані в 143 мовах.

Викопалини з перед 2600 літ.

Наукова експедиція шикагівського університету, що розсліджувала землі над Тигром (Мезопотамія, в Азії) невподалік місцевости Кгорсабад зробила замітне відкриття. Відкопали руїни двох палат асирійських царів Сарґона II. і Сеннагериба. Величаві ці будівлі, що їх останки вже відкопали походять із семого і шестого століття до Хр., себто з перед 2600 літ. Найцінніше з усього, що вдалося відкопати це бібліотека з цих часів. Є це кількасот цеґол, покритих клиновим письмом. Списана на цих цеґлах історії Асирії від 9 до 6 століття до Хр. Із цих цеґол довідаються вчені багато нового про життя Асирійців у цих часах.

Село сліпих.

Швайцарська подорожниця й письменниця Ноель Роджер вернулася недавно з подорожі в Туреччину й Сирію. Вона бачила там село, що має 4000 мешканців, що сливе всі сліпі. Це наслідки страшної недуги, що лютує на Сході т. зв. єгипетського запалення очей. Девять десятих околиць, що вона оглядала, переходить цю недугу. У малих норах живе там по кільканацять людей і заражують одні других. Навіть малі діти є вже жертвами цеї недуги.

Пятилітній мистець у рахунках.

В Кошицях на Словаччині пятилітній Емерик Іванчо, син зарібниці, множить у кількох хвилинах пятицифрові числа з памяти. Робить ще й трудніші обчислення т. зв. степенування. (Степенувати число значить помножити число через себе раз, два, три й більше пр. коли 10 множу десятьма, то буде степенування другої степени, а коли щераз помножу 10 то третьої степени — замість звичайного множення вживається коротшого способу, що й зветься степенуванням). Хлопчина степенує до другої й третьої степени три й чотироцифрові числа, а все в памяти. Малий рахмайстер не зраджується однак із тайною свойого способу й коли завважає, що хтось слідить його, то притишує звичайно півголосом виговорювані обчислення. Хлопя числить по угорськи, німецьки й чеськи.

Лікарі й математики (вчені в численню) на університеті в Берні, що випробовували його, сказали, що він має надзвичайно розвинену память.

Кілько людей на землі?

Як недавно обчислили на всій землі живе близько два міліярди людей (міліярд це тисяча міліонів). Із цього 900 міліонів живе в Азії, 500 міліонів в Европі, 220 міліонів в Америці, 150 міліонів в Африці й 7 міліонів в Австралії.

В Европі найбільше має людей Радянщина, бо 115 міліонів. (В цім понад трицять пять міліонів Українців). Німеччина має 62 і пів міл. людей. Велика Британія (Англія) 42·7 міл., Італія 41 міл., Франція 39 і пів міл., Польща 28 міл. (В цім до 7 міл. Українців), Еспанія 21 міл. 300 тис., Ромунія 17 міл., Чехословаччина 13 міл. 600 тис., Югославія 13, Угорщина 8 міл., Бельґія 7·8 міл., Голяндія 7·6 міл., Австрія 6 і пів міл., Швеція і Греція по 6 міліонів.

Геройська саможертва військового старшини.

Перед кількома тижнями в Београді (столиця Югославії) в касарні одного п. піхоти поручник Йович виясняв воякам будову ручної ґранати й як її вживати. Необережним рухом за сильно потягнув за шнурок і почувши сичіння пальника, зрозумів, що вибух неминучий. Тоді дав приказ воякам: „долів", а сам скочив до вікна, щоб викинути ґранату на подвіря. Та там побачив, що під вікнами вправляють инші курінi цього полку й вибух ґранати спричинив би там неминуче численні жертви. Тоді відвернувся спиною від своїх вояків, стиснув ґранату в долоні й ждав. По трьох хвилинах слідував голосний взрив. Йович втратив долоню й потерпів багато важких ран по всему тілі, та нікого з вояків не ранило.

Радянські гусениці на Волині.

На Волині на пограничі з Радянщиною кинулася на поля порода гусениці, що зїдає геть збіже на пні. Прийшли вони з Радянщини, а така їх скількість, що йде густо й широко на кільканацять метрів. Знищили ці гусениці яку десяту частину конюшин, потім кинулися на инші ростини без розбору. Моркву, буряки, горох, ґречку, а потім ячмінь. По переході гусениць остають тільки кінчики обгризених бадилин, що вже не віджиють. Появилися вони на просторі 2 квадр. миль на землях кільканацяти сіл. Заражений простір безнастанно збільшується, причому подекуди кільканацятьморґовий простір прямо вستелений повзучими відділами гусениць, що рухаються доволі скоро. Населення не знає, як рятуватися перед цим непроханим гостем. На радянській Україні цілі простори перемінюють ці гусениці в пустині.

——о——

Данилка Сокири слово щире

Ось і осінь вже на полі! Так той час летить стрілою, викопаєм бараболі тай запахне вже й зимою. Правда, ще роботи досить, зболять руки ще тай спина — та на те нас земля носить, щоб не гаяти години! Ми родилися для труду, в труді наша сила й слава, труд то ворог всего бруду, трудом нарід і держава багатіє — не в забаві! До забав лиш і паради, не до труду нарід жвавий, вірте, прийде час, пропаде! Хоч воно часом здається, що йому сприяє щастя, та те горе вже сміється й у знаки болючо дасться! Тільки праця невсипуща шлях до золотого сонця, хай бють громи, йде хмар гуща, сонце забренить в віконця цему, в кого праця пильна, хто часу не гаїть марно тай у кого воля сильна жити умно, господарно... Хто хвилини не змарнує, на добро її вживає, правду й працю хто шанує, цей в життю не пропадає. Через терне, через кручі, хоч кремінія крає ноги, попід громи, бурі, тучі, йде, не збочуе з дороги, хто за правди йде прапором, праця, труд в кого в програмі, хто не йде в незгоди сором, цей дійде до щастя брами. Та ми, братя, щиро скажу, ще часу гайнуєм сила, на утіху й радість вражу. (Їм нездарність наша мила!) В літі, правда, ми працюєм, аж кровавий піт з нас ллеться, та лиш зиму ми зачуем, вже безділля в нас снується. Правда, тіло хай спочине, треба сил нових набрати — та нам у зими години час для духа працювати. Каже наша пословиця, що вчимося до могили, тож нам вчитися годиться, щоби дух не стратив сили. Тож ми, братя, сестри, дбаймо: у зимі книжки у руки, сплетні, свари занехаймо, до науки, до науки! Добра книжка в тебе в хаті і часопис, сестро, брате, то найкращий твій приятель, тільки треба уважати, щоб до рук не взять отрути — є й такі книжки й гасети, що в кайдани зла закути в пітьми загорнуть верети хочуть кріпко наші душі, відвернути нас від Бога, щоб ми в зла втонули глуші! Та нам знана вже дорога до добра: це Бог і віра! Ми не збочимо ніколи, хоч приман від зла не вміра, хоч нас горе сильно коле — правим шляхом все підемо, шляхом Божим правди й мира — і до долі так дійдемо — всі враз **Данило Сокира.**

НОВИНКИ

Бандити вбили священика й його дочку. У ночі з 23. на 24. трьох бандитів із револьверами в руках напали на гр.-кат. прихідство в Чеханах, пов. Коросно. Бандити взялися розбивати шафи. Парох о. Данило Пиріг, що лежав уже в ліжку просив їх, щоб перестали розбивати. Тоді бандити вистрілили до нього двічи й він помер. Потім вбили ще його дочку. Жінки о. пароха не вбили тільки тому, що вона була тоді в стайні, яку бандити замкнули. Бандити втекли й доси їх поліція не вислідила.

Кровавий страйк у Задвірю. У Задвірю б. Львова в фабриці залізничих підкладів і телеграфічних стовпів тому кілька тижнів застрайкували робітники, домагалися більшої платні. Власники фабрик не хотіли пристати на їх домагання і страйк трівав дальше. Тоді власники спровадили робітників із Дідич. Та ці побачивши, що тут є страйк, вернули до дому. Тоді спровадили власники робітників із Брідщини. Ці станули до роботи й між ними й страйкарями прийшло до бійки, що аж полилася кров. Покликано поліцію, яка розділила страйкарів від робітників. Кажуть, що є ранених 18 робітників із Брідщини.

Напад на посла. Оноді приїхав до Львова посол з УНДО. д-р Степан Баран, адвокат ій Тернополя. В ночі коло 12 год. переходив він вулицею й тоді двох осібняків напало на нього. Один ударив його палицею з заду по голові так сильно, що д-р Баран стратив на хвилю притомність. Коли прийшов до себе побачив, що напасники забрали йому золотий годинник і дрібну готівку. Напасники очевидно потім утекли.

Батько й син утопилися в колодязі- В Більську 14 літний хлопець Іван Талік хотів набрати води з колодязя й перехилився над цембриною та одурманений ґазами, що добувалися з колодязя впав до води й утопився. Батько хлопця, стривожений, що син довго не приходить, пішов до колодязя де стрінула його ця сама доля. Оставив жінку й пятеро дітей.

Пожар млина в Коломиї. Оноді нічю в Коломиї в моторовому млині Байдафа біля залізничого двірця вибух грізний пожар. Згорів увесь млин і три ваґони збіжжа, призначеного на мливо. Шкода виносить близько 200 тисяч зл., та значній части була обезпечена.

Нова проба лету до Америки. Хоч тільки вже летунів згинуло що пробували перелетіти з Европи до Америки, то це не відстрашило швейцарських летунів Каффера і Ліхтера, котрі розпочали вже лет на літаку „Молода Швайцарія“ і перелетіли вже понад островами Азори, там де згинув польський летун Ідзіковський. Лет триває дальше. По найновішим вістям літак пропав у дальшій дорозі. Запас бензини й оливи, що забрали зі собою, міг вистати їм на 42 годині. Мабуть потерпіли катастрофу на морю.

Смерть від грому. Оноді в часі бурі вдарив грім у 6 літню Катерину Данилець із Горайська під Ярославом і вбив її на місці.

Смерть під колесами поїзду. Антін Дуб, робітник, занятий у масаря Ґіліцінського в Ярославі, ладував на залізничім двірці свині й через власну необережність дістався під колеса перекочуваного залізничого воза. Колеса розторощили в нього ноги. Зараз перевезли його в шпиталь і там перевели потрібну операцію. Однак з причини великого випливу крови, він помер у страшних муках.

Жертва Сяну. Станислав Червоний 18 літ, в часі купелі в Сяні, 18. ц. м. утонув. Тіло найшли таки цього дня й відставили в трупарню.

Смерть залізничого робітника. Оноді на залізничому шляху на Перзенківці п. Львовом, Осип Хмара, залізничий робітник хотів скочити в віз тягарового поїзду, що був у руху. Та скочив нещасливо, посовгнувся й упав під колеса воза. Поїзд переїхав по ньому й роздер його тіло на кусні.

Знов жертва обманців. Оноді приїхала до Львова Мотрона Шпитальна з Хотеня коло Калуша. На пл. Різні купила вона від невідомих їй людей дві золоті обручки за 60 зл. Пізніше пересвідчилася, що її ошукали, бо обручки були мосяжні.

Пожари. В селі Вигнанка к. Чорткова згоріла загорода Петра Шидловського. Шидловський і його жінка попарили собі при ратуванню руки. В Тишках к. Золочева повстав пожар в стодолі Ілька Гати, що потім поширився на будинки Івана Кучера й Миколи Захоруйка. Згорів дім і дві стодоли з сьогорічним збіжжем. В Ришковій Волі під Ярославом вибух великий пожар, що повстав у будинку війта Василя Лемехи. Огонь лискавкою перекинувся на сусідні будинки. Згоріло 9 господарств. Кажуть, що це підпал із пімсти.

Дві нещасливі пригоди ві Львові. В четвер 22. серпня на вулиці Городецькій ві Львові трамваєвий віз потрутив 70-літнього Людвика Бабійчука, що переходив саме поперек дороги. Бабійчук потовкся й дістав внутрішний кровотік. Ратунковий віз забрав його до шпиталю, та він по дорозі помер. Пополудні цього самого дня на цій самій вул. інший трамваєвий віз потрутив Теодора Півня, що теж хотів перейти поперек дороги й попався між трамвай і самоїзд. Його поранило важко, та життю не грозить небезпека.

БІРЖА.

Гроші: доляри амер. 8.88—8.88.50, доляр канад. 8.79.50—8.80. — **Збіжжа.** пшениця 41.75—42.75, жито 24—24.50, ячмінь 21.75—22.75, овес 20—20.50.

Коротенькі господарські пригадки.

Час сіяти ріпак!

Нищити хабазя (бурян) ще поки цвите!

Запроваджуйте господарське книговодство!

Подбайте за вчасу про зерно на осінні засіви!

Засівайте більше озимого ячменю.

Пізнавайте спосіб пересаджування збіжа.

В городі: збирайте дозрілу цибулю.

Садіть кущі.

Переписка Адміністрації

Всч. Уряд парох. в Гвіздци. Залеглість по день 1. липня 1929 р. виносить іще 4·55 зол.

П. Микола Дорощук в Боришківцях. — Гроші (2·50 зол.) ми одержали; петедплата заплачена по день 1. падолиста 1929 р.

Відповідальний редактор Антін Лотоцький. З друкарні Сп. „Діло“, Львів, Ринок 10.